

บทที่ 2

ทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ การศึกษาโมดการขับขี่ในกรุงเทพมหานครและมลพิษจากไอเสียรถยนต์ ” ซึ่งเอกสารที่ใช้อ้างอิงในการสร้างก็คือ AIR POLLUTION AND MOTOR VEHICLE EMISSION CONTROL IN JAPAN, November 1980. ดังนั้นการทำการวิจัยครั้งนี้จึงดำเนินการสร้าง Driving mode ตามการสร้างของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งทฤษฎีพื้นฐานต่างๆ ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้มีหลากหลายสาขาด้วยกันดังต่อไปนี้คือ

1. หลักสถิติพื้นฐาน
 - 1.1 Mean, Mode และ Median
 - 1.2 Standard deviation และ Variance
2. Least - square regression analysis
3. แรงต้านทานการเคลื่อนที่ของรถยนต์
 - 3.1 แรงต้านทานจากอากาศ
 - 3.2 แรงต้านทานการหมุนของล้อ
4. หลักการทำงานของอุปกรณ์วัดมลพิษบางชนิด
 - 4.1 เครื่อง Non Dispersive Infrared Analyzer
 - 4.2 เครื่อง Flame Ionization Detector
 - 4.3 เครื่อง Chemiluminescent Detector

โดยที่รายละเอียดของแต่ละหัวข้อจะกล่าวต่อไปนี้เป็นแต่ละหัวข้อ

หลักสถิติพื้นฐาน

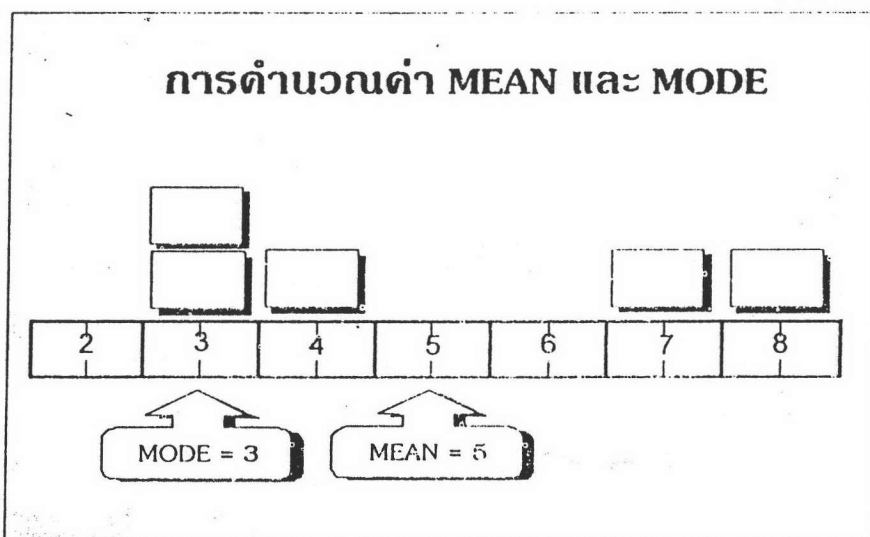
ในวิทยานิพนธ์นี้จะกล่าวเฉพาะสถิติเชิงพรรณนาซึ่งก็คือ สถิติที่ใช้อธิบายถึงกลุ่มประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างประชากรได้แก่ Mean, Mode, Median, Variance และ Standard Deviation เป็นต้น

1. Mean, Mode และ Median

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตหรือที่เรียกว่า Mean ก็คือการนำเอาค่าของชุดข้อมูลทั้งหมดมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนข้อมูลดังเช่น ถ้าการสอบคณิตศาสตร์ครั้งหนึ่งมีคนสอบทั้งหมด 5 คนได้คะแนนดังนี้ 3, 4, 3, 7, 8 ดังรูปที่ 2.1

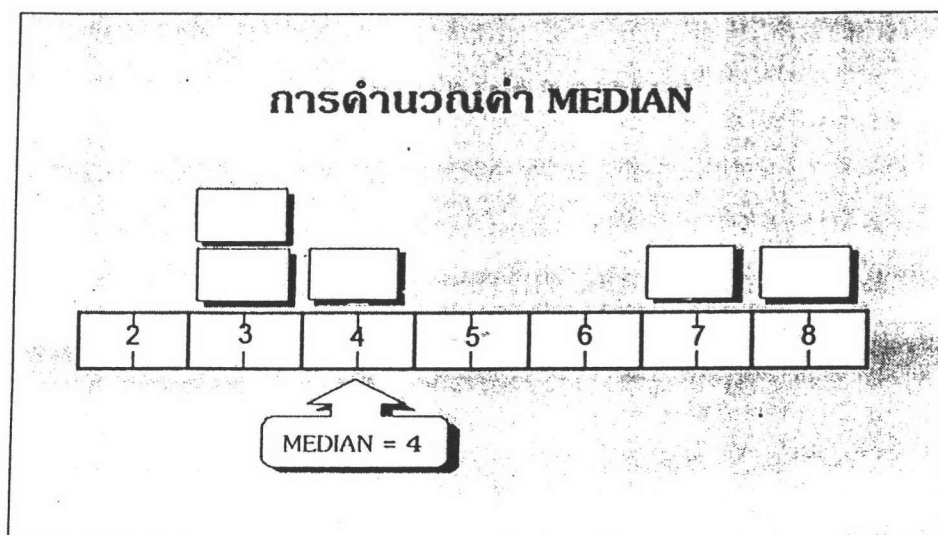
$$\begin{aligned} \text{mean} &= (3+4+3+7+8) / 5 \\ &= 5 \end{aligned}$$

เพราะฉะนั้นค่าเฉลี่ยเลขคณิตหรือ mean ของคนในกลุ่มนี้ก็คือ จุดกึ่งกลางของคะแนนทั้งหมด

รูปที่ 2.1 แสดงการหาค่า mean และ mode

สำหรับ mode ก็คือค่าของข้อมูลชุดที่มีความถี่มากที่สุด ดังนั้นในรูปที่ 2.1 ค่าของ mode ก็คือ 3 เพราะ 3 มีความถี่สูงสุด(มีข้อมูลอยู่ 2 ชุด) ถ้าเรานำตัวเลขที่ทำการศึกษาทั้งหมดมาเรียงจากน้อยไปหามาก หรือจากมากไปหาน้อยแล้ว ค่าของ median ก็คือตำแหน่งตรงกลางของข้อมูลในชุดนั้นๆ ดังเช่นรูปที่ 2.2 จะเห็นได้ว่า median ก็คือ 4 เพราะเมื่อนำข้อมูลมาเรียง 4 จะอยู่ที่จุดกึ่งกลางของชุดเลข 3, 3, 4, 7, 8 ในกรณีที่เป็นตัวเลขนานคู่ให้นำค่าที่อยู่กึ่งกลาง 2 ค่ามารวมกันแล้วหารด้วย 2

รูปที่ 2.2 แสดงการหาค่า median

2. Standard deviation และ Variance

Standard deviation (SD) และ Variance ก็คือลักษณะการกระจายของข้อมูลนั่นเอง ถ้าข้อมูลมีการกระจายมาก SD ก็จะมีค่ามากตามไปด้วย แต่ถ้าข้อมูลไม่มีการกระจายผลก็คือ SD จะเท่ากับ 0 สำหรับการคำนวณค่า variance หาได้จาก

$$\text{Variance} = \text{SD}^2$$

สำหรับการคำนวณ SD อาจคำนวณได้จากสมการที่ 2.1

$$\text{SD} = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (x_i - \bar{x})^2}{N}} \quad (2.1)$$

เมื่อ SD คือ Standard deviation.

x_i คือ ข้อมูลแต่ละตัว

\bar{x} คือ ค่า mean

N คือ จำนวนข้อมูล

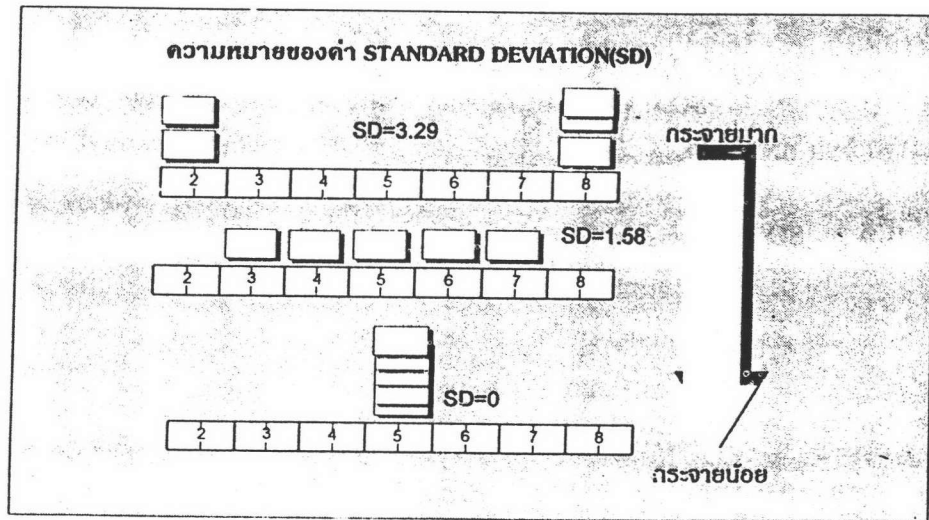
ตัวอย่างการคำนวณค่า SD และ variance ผลการสอบวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนสามกลุ่มได้คะแนนดังนี้

ตารางที่ 2.1 ตัวอย่างการหาค่า SD และ variance

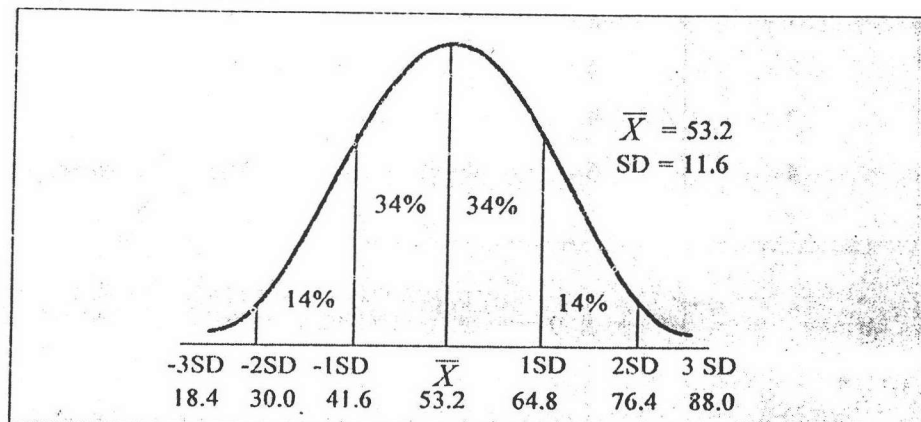
คนที่ \ กลุ่ม	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
1	3	2	5
2	4	2	5
3	5	8	5
4	6	8	5
5	7	8	5
SD	1.58	3.29	0
Variance	2.50	10.80	0

เมื่อนำค่าของข้อมูลในกลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 ไปแสดงบนเส้นจำนวนพร้อมทั้งนำค่า SD มาพิจารณา ก็อาจแสดงได้ดังรูปที่ 2.3 จะเห็นได้ว่าค่า SD เท่ากับ 3.29 จะมีลักษณะการกระจายข้อมูลมากกว่า SD เท่ากับ 1.58 และถ้า SD เท่ากับ 0 ข้อมูลจะไม่มีกระจาย

เมื่อพิจารณาลักษณะการกระจายของข้อมูลหรือ SD ร่วมกับค่าเฉลี่ยเลขคณิตหรือ mean ของโค้งปกติแล้วสามารถกล่าวได้ว่าค่า mean จะอยู่กึ่งกลางของโค้งปกติ ขณะที่ SD จะบอกลักษณะการกระจายของข้อมูลครอบคลุมประมาณ 34% ของข้อมูลทั้งหมดดังนั้นถ้า mean คือ 53.2 และ SD คือ 11.6 แล้วก็สามารถวาดเส้นโค้งปกติได้ดังรูปที่ 2.4 ซึ่งกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าประมาณ 68% (34% + 34%) ของจำนวนประชากรทั้งหมดที่กำลังศึกษาจะอยู่ระหว่าง 41.6 และ 64.8 ในขณะที่ mean มีค่า 53.2

รูปที่ 2.3 แสดงลักษณะการกระจายของข้อมูล

รูปที่ 2.4 โค้งปกติและค่า SD

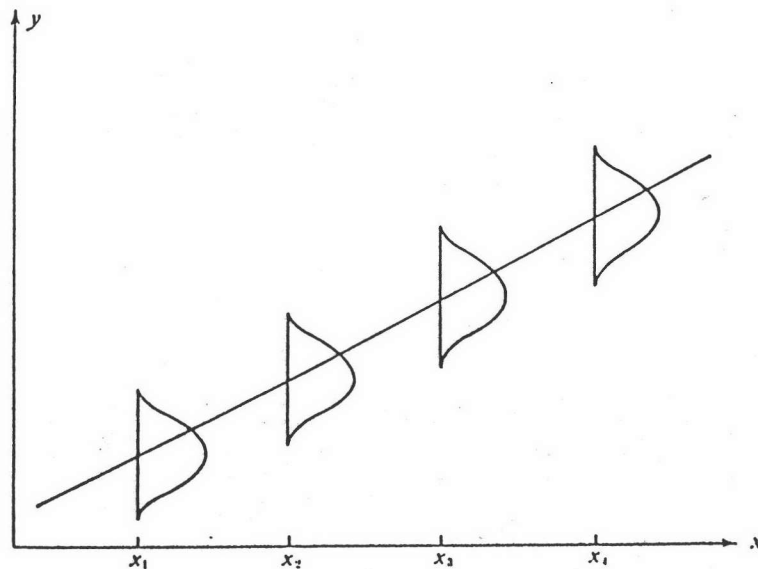
Least - square regression analysis

การสร้างสมการถดถอยโดยวิธี Regression analysis อาศัยการสร้างสมการโดยวิธีของ กำลังสองน้อยสุด (Least - square) ซึ่งเป็นการสร้างสมการที่ให้ผลของการเป็นตัวแทนของกลุ่มข้อมูลได้ดีมากวิธีหนึ่ง ขั้นตอนการสร้างสมการนี้จะเริ่มจากให้ y_c เป็นตัวแปรที่มีสมการเป็นสมการ polynomial m th - order ในรูปของ

$$y_c = a_0 + a_1x + a_2x^2 + \dots + a_mx^m \quad (2.2)$$

โดยที่ y_c เป็นตัวแปรตามที่เกิดจากตัวแปรอิสระ x ซึ่งตัวแปรตาม y_c สามารถหาได้โดยตรงจากสมการที่ 2.2 ซึ่งมีจำนวนข้อมูลของตัวแปรอิสระจำนวน N ข้อมูลและสมการมีอันดับสูงสุด m โดยที่ $m \leq N-1$ ดังนั้นสัมประสิทธิ์ a ต่างๆ สามารถหาโดยตรงได้จากวิธีกำลังสองน้อยสุดดังต่อไปนี้

$$d_i = y_i - y_{ci}$$

รูปที่ 2.5 ตัวอย่างการกระจายของ y สำหรับตัวแปรอิสระ x แต่ละตัว

โดยที่ y_{ci} คือค่าที่ได้จากสมการ polynomial ณ จุดข้อมูล (x_i, y_i)

$$D = \sum_{i=1}^N (y_i - y_{ci})^2 \quad (2.3)$$

เป้าหมายก็คือการลดค่า D ให้มีค่าน้อยที่สุด

หากรวมสมการที่ 2.2 และ 2.3 เข้าด้วยกันจะเขียนได้ว่า

$$D = \sum_{i=1}^N [y_i - (a_0 + a_1x + \dots + a_mx^m)]^2 \quad (2.4)$$

ต่อไปหากพิจารณาอนุพันธ์ย่อยของ D จะได้ว่า

$$dD = \frac{\partial D}{\partial a_0} da_0 + \frac{\partial D}{\partial a_1} da_1 + \dots + \frac{\partial D}{\partial a_m} da_m$$

สิ่งที่เราต้องการคือการหาค่าน้อยสุดของผลรวมในเมตริกอนุพันธ์นั่นคือ ให้ค่า $dD = 0$

$$\frac{\partial D}{\partial a_0} = 0 = \frac{\partial}{\partial a_0} \left\{ \sum_{i=1}^N [y_i - (a_0 + a_1x + \dots + a_mx^m)]^2 \right\}$$

$$\frac{\partial D}{\partial a_1} = 0 = \frac{\partial}{\partial a_1} \left\{ \sum_{i=1}^N [y_i - (a_0 + a_1x + \dots + a_mx^m)]^2 \right\}$$

$$\dots$$

$$\frac{\partial D}{\partial a_m} = 0 = \frac{\partial}{\partial a_m} \left\{ \sum_{i=1}^N [y_i - (a_0 + a_1x + \dots + a_mx^m)]^2 \right\}$$

(2.5)

ซึ่งเราจะได้สมการจำนวน $m + 1$ สมการดังนั้นขณะนี้เราสามารถหาค่าสัมประสิทธิ์ต่างได้จากการแก้สมการ โดยทั่วไปแล้วสมการ polynomial ไม่สามารถผ่านได้ทุกจุดของกลุ่มข้อมูลดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบการกระจายของข้อมูลที่ได้จากสมการและข้อมูลดิบซึ่งหาได้จากสมการ 2.6 ดังนี้

$$S_{yx} = \sqrt{\frac{N}{\sum_{l=1}^N (y_l - y_{cl})^2 / V}} \quad (2.6)$$

ซึ่ง V คือ degree of freedoms of the fit , $V = N - (m + 1)$ และ S_{yx} คือ standard error of the fit หรือ unexplained deviation สมการ polynomial ที่ดีนั้นควรมีค่าของ S_{yx} น้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

สำหรับสมการหนึ่งที่เราจะใช้กันในวิทยานิพนธ์นี้ก็คือ สมการ Linear regression ซึ่งเป็นสมการเส้นตรง สำหรับสมการเส้นตรงนี้มีค่าที่สำคัญค่าหนึ่งคือ correlation coefficient , r

$$r = \sqrt{1 - S_{yx}^2 / S_y^2} \quad (2.7)$$

โดยที่ total deviation หาได้จากสมการที่ 2.8

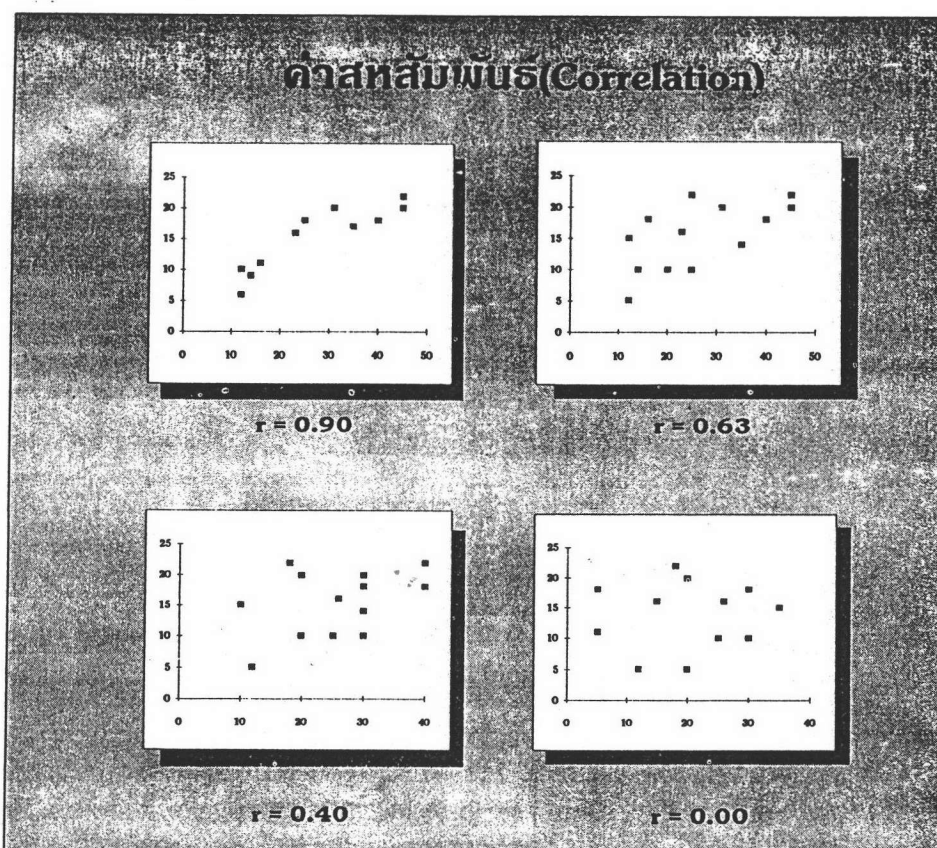
$$S_y^2 = \frac{1}{N - 1} \sum_{l=1}^N (y_l - \bar{y})^2 \quad (2.8)$$

สำหรับค่า correlation coefficient, r ที่เหมาะสมสำหรับสมการเส้นตรงคือ ค่าสัมบูรณ์ของ r มากกว่า 0.8 ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากตารางที่ 2.2 สำหรับลักษณะการกระจายของข้อมูลกับค่า r สามารถพิจารณาได้จากรูปที่ 2.6 โดยปรกติแล้วเรามักจะกล่าวกันในลักษณะของค่า coefficient of determination, r^2 ด้วยเพราะจะเป็นค่าที่ถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วยว่ามีความสัมพันธ์กันมากน้อยแค่ไหน หากค่า r^2 เท่ากับ 1 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม 100 %

ตารางที่ 2.2 แสดงความเหมาะสมของค่า r สำหรับสมการถดถอย

(SPSS/ PC+ SPSS FOR WINDOWS, 2538)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์(r)	มีความสัมพันธ์
0.00 - 0.20	ไม่มี
0.20 - 0.40	ต่ำ
0.40 - 0.60	กลาง
0.60 - 0.80	ค่อนข้างสูง
0.80 - 1.00	สูง

รูปที่ 2.6 ลักษณะการกระจายของข้อมูลกับค่า r น้อยกว่า 1.00

(SPSS/ PC+ SPSS FOR WINDOWS, 2538)

แรงด้านการเคลื่อนที่ของรถยนต์

ในขณะที่รถยนต์มีการเคลื่อนที่ไปบนถนนจะเกิดแรงด้านการเคลื่อนที่ขึ้น แรงด้านทานนั้นได้แก่ แรงด้านทานจากอากาศ, แรงด้านทานการหมุนของล้อ และ แรงด้านทานการขึ้นพื้นเอียง ซึ่งหากเขียนเป็นสมการจะได้ว่า

$$\begin{aligned} \text{แรงด้านการเคลื่อนที่ (Road load)} &= \text{แรงด้านทานจากอากาศ} + \text{แรงด้านทานการหมุนของล้อ} \\ &+ \text{แรงด้านทานการขึ้นพื้นเอียง} \end{aligned} \quad (2.9)$$

แต่ในการทดสอบบน Chassis dynamometer เราจะพิจารณาเพียง 2 ส่วนเท่านั้นดังสมการที่ (2.10)

$$\text{แรงด้านการเคลื่อนที่} = \text{แรงด้านทานจากอากาศ} + \text{แรงด้านทานการหมุนของล้อ} \quad (2.10)$$

ซึ่งเราจะทำการกล่าวถึงต่อไปว่าแรงด้านทานแต่ละตัวคือ แรงอะไรและมีค่าเท่าไร

1. แรงด้านทานจากอากาศ

เนื่องจากเมื่อรถยนต์มีการเคลื่อนที่ที่จะต้องวิ่งแหวกอากาศออกไปดังนั้นทำให้เกิดแรงด้านทานขึ้น แต่หากรถยนต์วิ่งที่ความเร็วต่ำแรงด้านตัวนี้จะมีค่าน้อยเมื่อเทียบกับ แรงด้านทานอื่นๆ แต่กลับจะมีค่ามากขึ้นเมื่อรถยนต์มีการเคลื่อนที่เร็วมากขึ้น

แรงด้านทานจากอากาศมี 2 ประเภทคือ

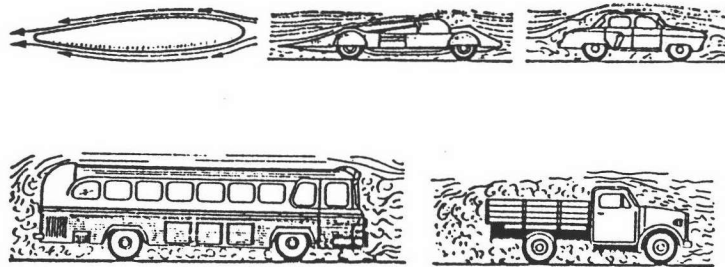
- แรงด้านทานภายนอก คือ แรงด้านทานจากอากาศภายนอกตัวถังที่รับลม
- แรงด้านทานภายใน คือ ผลของอากาศที่ไหลเข้าไปภายในตัวรถซึ่งเกิดจากอากาศที่ไหลเข้ามา

ทางช่องระบายอากาศเพื่อถ่ายเทอากาศภายในรถ

แรงด้านทานของอากาศจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังต่อไปนี้คือ

- แรงด้านทานของลมที่ส่วนหน้าและส่วนหลังของรถขณะวิ่ง (55 - 60 %)
- พื้นที่หน้าตัดของรถ, บังโคลนและส่วนต่างๆ ที่ติดไว้ด้านหลัง (12 - 18 %)
- แรงด้านทานจะสูงขึ้นเมื่อลมพัดผ่านหม้อน้ำและช่องว่างใต้ฝากระโปรงรถ (10 - 15 %)
- แรงด้านทานที่ผิวตัวถังรถ (8 - 10 %)

- ความแตกต่างระหว่างลมที่ข้างบนรถและส่วนล่างของรถ ซึ่งเมื่อลมพัดผ่านรถไปแล้วจะทำให้เกิดเป็นลมหมุนที่ข้างหลัง คล้ายกับว่าเป็นแรงดูดเอาไว้ (5 - 8 %)

รูปที่ 2.7 ลักษณะของลมที่ผ่านรถรูปทรงต่างๆ (กลศาสตร์ยานยนต์, 2536)

ทั้งนี้ปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวนั้นสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$R_a = C_d * A * \rho / 2 * V^2 \quad (2.11)$$

โดยที่

R_a คือ แรงต้านทานจากอากาศ (N)

A คือ พื้นที่หน้าตัดของรถยนต์ส่วนที่ต้านกับอากาศ (m^2)

V คือ ความเร็วของรถยนต์ (m / s)

ρ คือ ความหนาแน่นของอากาศ (kg / m^3)

C_d คือ สัมประสิทธิ์แรงต้านอากาศ ประมาณ 0.3 - 0.45

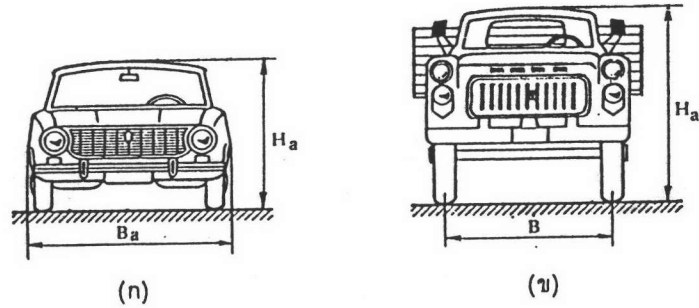
การหาพื้นที่หน้าตัดของรถสามารถหาได้จากสมการที่ 2.12 และ 2.13 และสามารถมองตำแหน่งต่างๆ ได้จากรูปที่ 2.8

สำหรับรถบรรทุก $A = BH_a$ (2.12)

สำหรับรถยนต์นั่ง $A = 0.78 BaH_a$ (2.13)

โดยที่

- B คือ ช่วงกว้างของล้อ (m)
- Ba คือ ความกว้างของตัวรถ (m)
- Ha คือ ความสูงของตัวรถ (m)

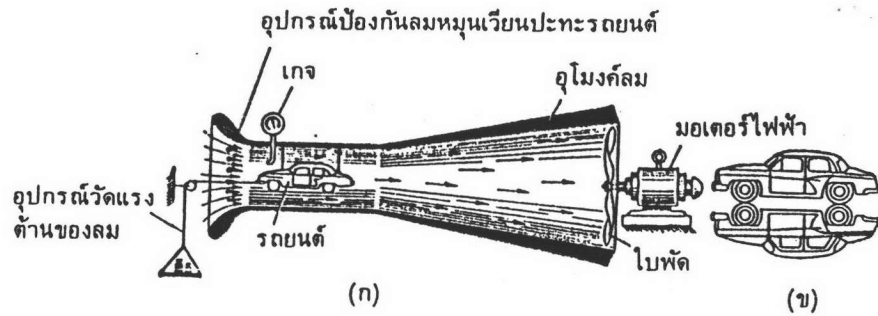

รูปที่ 2.8 ลักษณะการหาพื้นที่หน้าตัดของรถยนต์ (กลศาสตร์ยานยนต์, 2536)

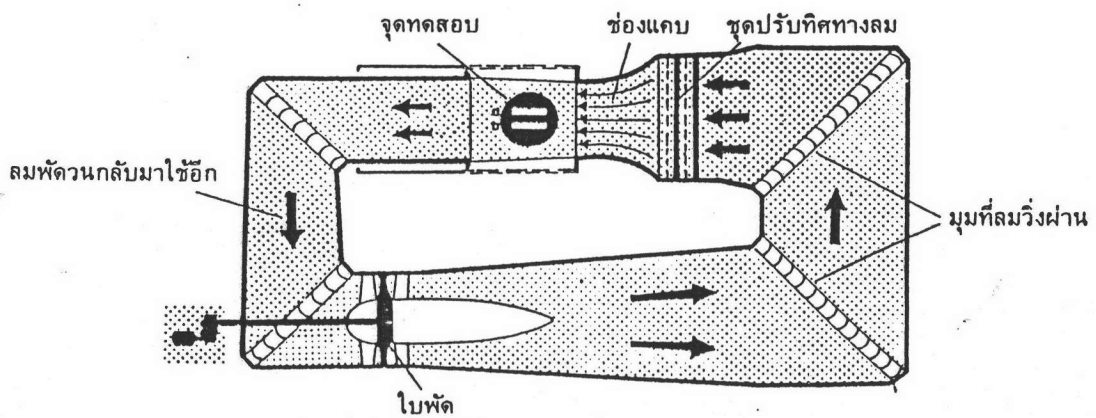
ตารางที่ 2.3 แสดงค่า C_d โดยประมาณสำหรับรถยนต์แบบต่างๆ (กลศาสตร์ยานยนต์, 2536)

ลักษณะของรถยนต์	C_d	A (m^2)
รถแข่ง	0.13 - 0.15	1.0 - 1.3
รถยนต์นั่ง	0.20 - 0.35	1.6 - 2.8
รถตู้	0.25 - 0.40	4.5 - 6.5
รถบรรทุก	0.60 - 0.70	3.0 - 5.0

การทดลองหาสัมประสิทธิ์แรงต้านทานของอากาศสามารถหาได้จากการเป่าลมผ่านรถหรือรถจำลองในอุโมงค์ลมแบบเปิดและแบบปิดดังแสดงในรูปที่ 2.9 และ 2.10

รูปที่ 2.9 การหาค่า Cd ในอุโมงค์ลมแบบเปิด (กลศาสตร์ยานยนต์, 2536)

รูปที่ 2.10 การหาค่า Cd ในอุโมงค์ลมแบบปิด (กลศาสตร์ยานยนต์, 2536)

2. แรงต้านทานการหมุน

แรงต้านทานการหมุนของล้อจัดว่าเป็นแรงต้านทานบนถนนอย่างหนึ่ง ซึ่งเกิดจากปัจจัยต่างๆ เช่น ลักษณะโครงสร้างและขนาดของยาง, ผิวถนน, ลักษณะและโครงสร้างของดอกยาง, ความดันลมยาง และ ความเร็วของรถยนต์ เป็นต้น การเกิดแรงต้านทานการหมุนบนถนนสามารถพิจารณาได้จากสมการที่ 2.14 และ รูปที่ 2.11

$$FRR = K_r * W \quad (2.14)$$

โดยที่ FRR คือ แรงต้านทานการหมุนของล้อ (N)

K_r คือ สัมประสิทธิ์ต้านทานการหมุน

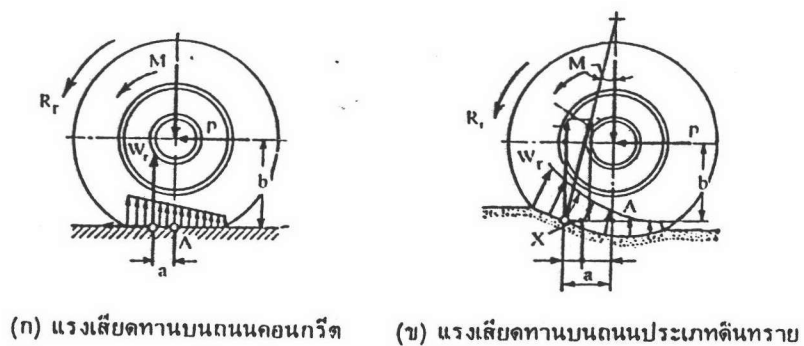
W คือ น้ำหนักรถที่กดบนล้อ (N)

การทดลองหาค่าแรงต้านทานการหมุนของล้อสามารถทำได้ 3 วิธีซึ่งกล่าวไว้ในเอกสาร “ กลศาสตร์ยานยนต์, ผศ.จิ๊จ แซนเกษม ” คือ

1) วิธีวัดทดสอบบนถนน โดยการขับรถให้มีความเร็วตามที่เราต้องการทดสอบจากนั้นทำการเข้าเกียร์ว่าง รถจะค่อยๆ วิ่งช้าลงจนหยุดเนื่องจากแรงต้านทานทั้งหมด ให้ทำการบันทึกระยะทาง, ผลต่างของความเร็ว และ เวลา ที่ใช้จนรถหยุด ถ้าหักแรงต้านจากอากาศออกจะได้แรงต้านทานการหมุนของล้อ การทดลองนี้ควรทำทั้งขาไปและขากลับแล้วหาค่าเฉลี่ยเพราะกระแสลมที่พัดผ่านก็มีผลต่อแรงต้านทานที่เกิดขึ้นด้วย ค่าที่ได้นี้จะรวมค่าการสูญเสียเนื่องจากระบบส่งกำลังไว้ด้วย

2) วิธีการลากจูง เป็นการวัดค่าโดยตรงจากแรงที่ลากจูงรถและเนื่องจากระบบส่งกำลังไม่ได้แยกออกระหว่างทำการทดลองดังนั้นจึงยังรวมค่าการสูญเสียไว้ด้วย ค่าแรงต้านทานที่ได้จากวิธีนี้เรียกว่า แรงต้านทานการขับเคลื่อน

3) วิธีวัดค่าแรงบิดที่ล้อรถ ในการวัดจะต้องพิจารณาในช่วงที่เกิดแรงต้านทานอากาศที่พอเหมาะ จึงจะได้แรงต้านทานการหมุนที่ถูกต้อง

รูปที่ 2.11 การเกิดแรงต้านทานการหมุน (กลศาสตร์ยานยนต์, 2536)

ตารางที่ 2.4 แสดงค่า Kr โดยประมาณสำหรับถนนประเภทต่างๆ (กลศาสตร์ยานยนต์, 2536)

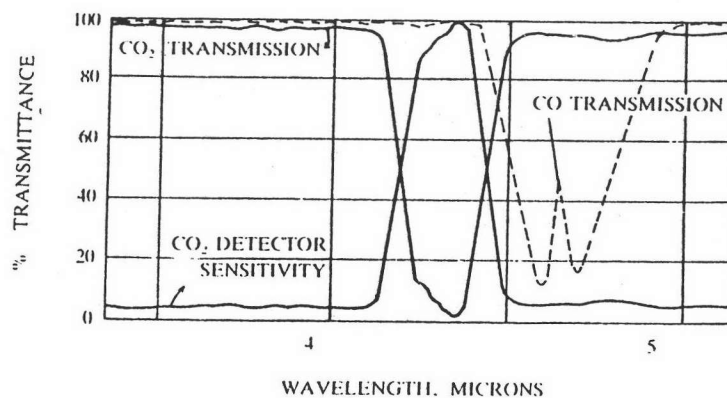
สภาพของถนน	ค่าสัมประสิทธิ์ (Kr)
สภาพดี	0.01 - 0.016
ถนนเป็นกรวด	0.015 - 0.020
ถนนมีไม้อัดกันเรียบ	0.020 - 0.030
ถนนเป็นหิน	0.016 - 0.07
ถนนเป็นทราย	0.15 - 0.3

หลักการทํางานของอุปกรณ์วัดมลพิษบางชนิด

ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มอก. 1120-2535 ได้กำหนดชนิดของอุปกรณ์สำหรับวิเคราะห์ สารมลพิษดังนี้คือ เครื่องวิเคราะห์แบบ Non-Dispersive Infrared สำหรับวิเคราะห์ CO และ CO₂ และ เครื่องวิเคราะห์แบบ Flame Ionization Analyzer สำหรับวิเคราะห์ HC ซึ่งจากเอกสาร “ไอเสียจากเครื่องยนต์และการควบคุม” ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. เครื่อง Non Dispersive Infrared Analyzer (NDIR)

เครื่อง NDIR นี้ใช้สำหรับวัดความเข้มข้นของ CO ในก๊าซไอเสียซึ่งรถยนต์ปล่อยออกมาจากท่อไอเสีย โดยใช้หลักการทํางานที่ว่า รังสีอินฟราเรดจะถูกดูดกลืนโดยสารต่างชนิดกันได้ไม่เท่ากัน ดังเช่น CO₂ จะดูดกลืนรังสีอินฟราเรดที่ความยาวคลื่น 4 ถึง 5 ไมครอน และ CO จะดูดกลืนรังสีอินฟราเรดที่ความยาวคลื่น 4.5 ถึง 5 ไมครอน ดังรูป

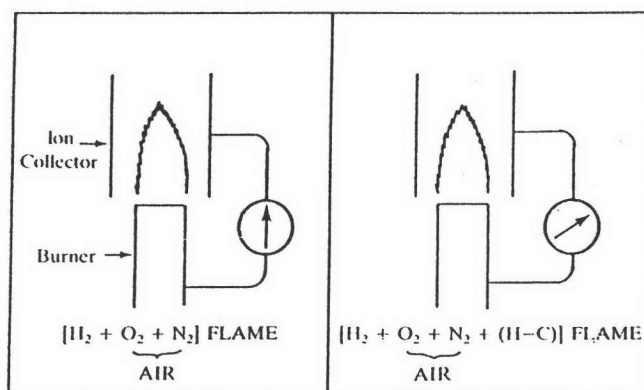

รูปที่ 2.12 การดูดกลืนรังสีอินฟราเรดของ CO และ CO₂ (ไอเสียจากเครื่องยนต์และการควบคุม, 2537)

2. เครื่อง Flame Ionization Detector (FID)

เครื่อง FID เป็นเครื่องมือวัดความเข้มข้นของไฮโดรคาร์บอนที่เผาไหม้ไม่หมด (Unburned Hydrocarbon) ในแก๊สไอเสียโดยมีหลักการทํางานที่ว่า เมื่อเผาไหม้ไฮโดรเจนบริสุทธิ์กับอากาศ เปลวไฟที่ได้จะมีการแตกตัวน้อยมาก แต่ถ้ามีโมเลกุลไฮโดรคาร์บอนรวมเข้าไปเพียงเล็กน้อยเท่านั้น การแตกตัวจะเพิ่ม

ขึ้นอย่างมหาศาล การแตกตัวจะเป็นสัดส่วนโดยตรงกับจำนวนคาร์บอนอะตอมในโมเลกุลของไฮโดรคาร์บอน ไฮโดรคาร์บอนทุกชนิด พาราฟิน(Paraffin) โอลิฟิน(Olefin) อะโรมาติก(Aromatic) ฯลฯ จะมีผลการตอบสนองการวัดได้เท่าๆ กัน แต่จะต่างกับพื้นที่ถ้าโมเลกุลของไฮโดรคาร์บอนนี้ประกอบด้วยอะตอมของออกซิเจนและอะตอมของไนโตรเจน รูปที่ 2.13 แสดงการทำงานของเครื่อง FID

รูปที่ 2.13 ผลของสารประกอบไฮโดรคาร์บอนในการแตกตัวของเปลวไฟไฮโดรเจนกับอากาศ
(ใอเสี่ยจากเครื่องยนต์และการควบคุม, 2537)